

POLSKA

1944 / 45 – 1989

Studia i Materiały 20

Instytut Historii PAN

<http://rcin.org.pl>

POLSKA

1944 / 45 – 1989

Studia i Materiały 20

**Instytut Historii PAN
Warszawa 2022**

REDAKCJA:

Tomasz Szarota (redaktor naczelny), Hubert Wilk (sekretarz redakcji), Jerzy Eisler, Dariusz Jarosz, Krzysztof Kosiński, Tadeusz Wolsza

RADA REDAKCYJNA:

Jędrzej Chumiński (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), Antoni Dudek (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), Andrzej Friszke (Instytut Studiów Politycznych PAN), Paul Gradwohl (Uniwersytet Warszawski), Padraic Kenney (Indiana University, USA), Miklós Mitrovits (Magyar Tudományos Akadémia, Węgry), Andrzej Paczkowski (Instytut Studiów Politycznych PAN), Anna Pelka (Historisches Seminar der LMU Abteilung Neueste Geschichte und Zeitgeschichte), Dušan Segeš (Historický ústav SAV, Słowacja), Rafał Stobiecki (Uniwersytet Łódzki), Bożena Szaynok (Uniwersytet Wrocławski), János Tischler (Węgierski Instytut Kultury, Węgry), Marek Wierzbicki (IPN), Rafał Wnuk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Anna Wolf-Powęska (Uniwersytet Adama Mickiewicza), Wadim Wołobujew (Rosyjska Akademia Nauk, Rosja)

ADRES REDAKCJI:

Instytut Historii PAN, Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa, tel./fax 22 831 36 43
e-mail: polska@ihpan.edu.pl
www.polska-ihpan.edu.pl

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2022
Printed in Poland

e-ISSN 2450-8365
p-ISSN 2450-8357

Czasopismo recenzowane

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Tomy w formacie pdf znajdują się na stronie internetowej: www.polska-ihpan.edu.pl

Publikacja dotowana ze środków publicznych Ministerstwa Edukacji i Nauki

Tłumaczenie streszczeń

Grażyna Waluga & Autorzy

Projekt okładki: Marek Kreusch

Opracowanie redakcyjne: Małgorzata Świerzyńska

Skład i łamanie: Marcin Szcześniak

Wydawca: Instytut Historii PAN

Rynek Starego Miasta 29/31

00-272 Warszawa

tel. 22 831 02 61 w. 44

e-mail: wydawnictwo@ihpan.edu.pl

<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>

Druk i oprawa: Fabryka Druku

Spis treści

STUDIA

Grzegorz Miernik , Polska w okowach lodu zimą 1946/1947 roku. Gospodarcze i społeczne konsekwencje kłopotów w funkcjonowaniu transportu i komunikacji.	5
Dariusz Jarosz, Maria Pasztor , Stosunki polsko-belgijskie w apogeum zimnej wojny i w okresie „odwilży” 1948–1956 (główne problemy)	43
Sylwia Borowska , Czy byli ich „wielką szansą”? Obraz Związku Młodzieży Polskiej w <i>Dziennikach</i> Agnieszki Osieckiej z lat 1949–1955	81
Piotr Ośko , Do góry nogami. PZPR na Politechnice Warszawskiej w czasach odwilży 1956 roku	113
Piotr Biliński , Wysiłki Adama Vetulaniego na rzecz reaktywacji Polskiej Akademii Umiejętności w latach 1956–1958	155
Patrycja Cembrzyńska , Zbylut Grzywacz. Sceny z KORridy	175
Artur Fonzychowski , Nieoczywiste ośrodki wojewódzkie z lat 1975–1998. Awans mniejszych miast w świetle sytuacji większych sąsiadów	201
Tomasz Kozłowski , Laboratorium pierestrojki? Generał Jaruzelski na geopolitycznej szachownicy	219
Michał Przeperski, Daniel Wicenty , W przededniu transformacji. Studium pewnego dziennika osobistego	245
Artur Trudzik , Bez sentymentów... Obraz Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w prasie rockowej po 1989 roku	275

RECENZJE

M. Stasiak, <i>Polio w Polsce 1945–1989</i> , Kraków 2021 (Hubert Wilk)	297
J. Słowiak, <i>Wielka Improwizacja. Delegacja polska w Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Wietnamie w latach 1954–1973</i> , Warszawa 2021 (Tomasz Flasiński)	302
Wykaz skrótów	307

Wykaz skrótów

AAN	– Archiwum Akt Nowych w Warszawie
AIPN	– Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
AK	– Armia Krajowa
AMAEB	– Archives du Ministère des Affaires étrangères Belges, Pologne
AMSZ	– Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie
AN PAN i PAU Kr	– Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie
ANK	– Archiwum Narodowe w Krakowie
AP	– Archiwum Państwowe
APG	– Archiwum Państwowe w Gdańsku
APS	– Archiwum Państwowe w Szczecinie
APW	– Archiwum Państwowe w Warszawie
APZG	– Archiwum Państwowe w Zielonej Górze
AUJ	– Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego
BJ	– Biblioteka Jagiellońska
BN PAU i PAN Kr	– Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
CBOS	– Centrum Badania Opinii Społecznej
ChRL	– Chińska Republika Ludowa
CIA	– Centralna Agencja Wywiadowcza (Central Intelligence Agency)
CUP	– Centralny Urząd Planowania
CWKS	– Centralny Wojskowy Klub Sportowy
Dz.U.	– Dziennik Ustaw
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
IPN	– Instytut Pamięci Narodowej
IPN BU	– Instytut Pamięci Narodowej Biuro Udostępniania
KC (PZPR, KPZR)	– Komitet Centralny (PZPR, KPZR)
KD (PZPR)	– Komitet Dzielnicowy PZPR
KGB	– Komitet Bezpieczeństwa Państwowego (Komitet gosudarstwiennoj bezopasnosti)
KOR	– Komitet Obrony Robotników
KP (PZPR)	– Komitet Powiatowy PZPR
KPB	– Komunistyczna Partia Belgii
KPZR	– Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego
KU (PZPR)	– Komitet Uczelniany PZPR
KW (PZPR)	– Komitet Wojewódzki PZPR
KWarsz. (PZPR)	– Komitet Warszawski PZPR
KWKZ	– Komitet Współpracy Gospodarczej z Zagranicą
KZ (PZPR)	– Komitet Zakładowy PZPR

MAP	– Ministerstwo Administracji Państwowej
MF	– Ministerstwo Finansów
MHZ	– Ministerstwo Handlu Zagranicznego
MKNiK	– Międzynarodowa Komisja Nadzoru i Kontroli
MNK	– Muzeum Narodowe w Krakowie
MO	– Milicja Obywatelska
MON	– Ministerstwo Obrony Narodowej
MS	– Ministerstwo Skarbu
MSZ	– Ministerstwo Spraw Zagranicznych
MSzW	– Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego
MZO	– Ministerstwo Ziem Odzyskanych
MŻiHZ	– Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego
NATO	– Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (North Atlantic Treaty Organization)
NBB	– Narodowy Bank Belgii
NBP	– Narodowy Bank Polski
NKWD	– Narodnyj Komissariat Wnutriennich Dieł (Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych)
NSZZ „Solidarność”	– Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”
OBOP	– Ośrodek Badania Opinii Publicznej
OOP	– oddziałowe organizacje partyjne
OPZZ	– Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
PAN	– Polska Akademia Nauk
PAU	– Polska Akademia Umiejętności
PKP	– Polskie Koleje Państwowe
PKS	– Państwowa Komunikacja Samochodowa
PLO	– Polskie Linie Oceaniczne
PMK	– Polska Misja Katolicka
POP	– podstawowe organizacje partyjne
POSP	– Powszechna Organizacja Służby Polsce
POWN	– Polska Organizacja Walki o Niepodległość
PPR	– Polska Partia Robotnicza
PRL	– Polska Rzeczpospolita Ludowa
PW	– Politechnika Warszawska
RNP	– Rada Narodowa Polaków w Belgii
RWE	– Radio Wolna Europa
RWPG	– Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej
SGGW	– Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
SGPiS	– Szkoła Główna Planowania i Statystyki
SKUF	– Stołeczny Urząd Kultury Fizycznej
SZSP	– Socjalistyczny Związek Studentów Polskich
TPBP	– Towarzystwo Przyjaźni Belgijsko-Polskiej
UEBL	– Unia Ekonomiczna Belgijsko-Luksemburska
UJ	– Uniwersytet Jagielloński
UNRRA	– United Nations Relief and Rehabilitation Administration
UW	– Uniwersytet Warszawski
UWG	– Urząd Wojewódzki Gdański
UWK	– Urząd Wojewódzki Krakowski
WKKP	– Warszawska Komisja Kontroli Partyjnej

WP	- Wojsko Polskie
YMCA	- Young Men's Christian Association
ZG	- Zarząd Główny
ZHP	- Związek Harcerstwa Polskiego
ZK	- Związek Kobiet
ZMP	- Związek Młodzieży Polskiej
ZMS	- Związek Młodzieży Socjalistycznej
ZOMO	- Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej
ZPB	- Związek Polaków w Belgii
ZPP	- Związek Patriotów Polskich
ZSMP	- Związek Socjalistycznej Młodzieży Polskiej
ZSRS/ZSRR	- Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich/Radzieckich
ZU ZMP	- Zarząd Uczelniany ZMP

POLSKA

1944 / 45 – 1989

ISSN 2450-8357

